

How to Get an Education in Texas?

Texasin yliopiston pääpaikka, Austin, on suhteellisen rauhallinen kaupunki, toisin kuin esimerkiksi vajaan sadan mailin päässä sijaitseva Houston. Turvatoimiin on kuitenkin ryhdytty: pimeään aikaan kotiinpalaava voi tilata yliopiston alueella itselleen henkivartijan. Kaupunki elää yliopistosta ja kasvavasta tietotekniikasta. Lehdet ovat täynnä palveluajon työpaikkoja, 5-7 dollaria tunti. Kaupunki kärsii työvoimapulasta. Yliopiston pääkadulla, Guadalupella elelevät suitsukkeentuoksuiset elämäntapa-asunnottomat. Vain pakkasyöt ajavat nämä nuoret kaupungin järjestämiin suojin.

'Renesanssitorilla' myydään käsitöitä, lähinnä koruja, batiikkipaitoja ja meksikolaisia tekstiilejä. 'Urban Life' tarjoaa opiskelijabokseihin kitschiä, teollisesti kulutettuja naulakoita ja kynttilänjalvoja. Kova vilinä käy ainakin kadun kirjakaupoissa, joista lukukausien alussa noudetaan kurssikirjat ja monistheet.

Lukukauden lopussa yliopiston kirjastot ovat myöhään yöhön auki. Undergraduate library päivystää tarpeen mukaan, tietokonehalliin on jatkuva jono. Teksasin yliopiston opiskelijamäärä on viisinkertainen Tampereen

yliopistoon verrattuna, henkilökuntaa sillä on kaikkien lähes 20 000. Afro-amerikkalaisten ja chicano-opiskelijoiden (yhteensä noin 16 %) joukosta erottuvat suurimpana ulkomaalaisryhmänä intialaiset opiskelijat. Eurooppalaisia yliopistossa on parin sadan korvilla.

Keski-eurooppalaiset ja pohjoismaiset opiskelijat viettävät paljon aikaa yhdessä, heillä on oma yhdistyksensäkin. Monet valittavat, että amerikkalaisiin opiskelijoihin on vaikea tutustua. Naispuolinen opiskelija saattaa kuulua maksulliseen 'sisarpiiriin', joihin ulkopuolisen on mahdotonta päästä. Vierailevan tutkijankin on oltava välillä kiusallisen aktiivinen tullakseen huomioduksi. Kaikilla on kiire, lounaat jäävät useimmiten muodollisiksi ja tuttavuus nimikortin vaihtoon. Olin onnekas, kun laitos tarjosi työhuoneen, vaikka vierailuuni ei liittynytään opetusta.

Suomalaisia opiskelijoita on tällä hetkellä Austinissa kymmenkunta, syyslukukauden kestäneen tutkijavierailuni aikana tutustuin lisäksi kahteen muuhun suomalaiseen tutkijaan. Oman värinsä vierailulle antoivat suomihenkiset juhlat, joita ylläpitävät Austinissa jo tovin asu-

neet, joko kokonaan tai osin suomalaisyntyiset perheet. Marraskuussa juhlat osuivat harvinaisen kylmään päivään, piknik-puistossa syötiin karjalanpiirakkaa toppatakitt päällä.

Kun saavuin heinäkuussa kampukselle, hellettä oli 40 celsius-astetta. Olin matkustanut perheeni kanssa linja-autolla New Yorkista itärannekkoon myöten viiden osavaltion läpi. Matka kesti yhteen menoon puolitoista päivää. Aluksi helle vei kaikki voimat, mutta pikku hiljaa siihen tottui, aivan kuten mainosten jatkuvaan virtaan televisiossa. Matkan varrella jouduin korjaamaan yllättävän kliseistä kuvaani amerikkalaisuudesta. Dallas osoittautui kaikiksi muuksi kuin nimikko-sarjansa: muutama lampuilla päällystetty korkea talo, ei muuta. Tavallisenoloinen etelän kaupunki.

Yhdysvallat on itselleen kaiken lähtökohta ja päätepiste. Televisioon kohdistuva akateeminen arvostelu on tässä suhteessa armostonta. Herbert Schillerin ja muiden mediakriitikkojen henki elää. John Fiskin ajatuksia populaarikulttuurista Suomessakin ruotinnut Douglas Kellner veti syksyllä sanan ääreen huomionarvoisen joukon journalistiikan sekä elokuva-

ja televisiotieteen tutkijoita. Paikallisella journalismin laitoksella keskusteltiin ankarasti uuden teknologian vaikutuksista, korporativismista ja katteettomasta edistysuskosta. Samaan aikaan viestintätieteitä yhdistävä tiedekunta järjesti laajan, myönteisessä hengessä etenevän luentosarjan multimedioiden maailmasta. Suureen taloon (Communication Building) mahtuu montaa mieltä.

Viestintätieteen tiedekunta pitää sisällään neljä laitosta: radio-televisio-elokuva, journalistiikka, mainonta ja puheviestintä. Tiedekuntaa johtaa dekaani Ellen Wartella, joka on Yhdysvaltojen korkeimmassa yliopistoasemassa oleva naispuolinen media-tutkija.

Vierailuni kohde, radio-televisio- ja elokuvatieteen laitos arvioitiin vastikään tieteenalansa neljänneksi tasokkaimmaksi laitokseksi Yhdysvalloissa. Sen brittisyntyinen esimies, John Downing — kotoisasti JD, tutkii vaihtoehtomedioita niin idässä kuin lännessä. Hänen tohtorikurssinsa alkoi vauhdikkaasti Leninin lehdistöteorialla ja päättyi homo- ja lesboyhteisön internet-filosofiaan. Lukukauden kohokoh-ta oli laitoksen johtajan kutsut: sata vuotta vanha etelävaltiolaismallinen talo täynnä väkeä ja pihassa iso tynnyri itsepantua olutta.

JD:n alaisena työskentelee lukuisa joukko professoreita, heidän joukossaan mm. Horace Newcomb, Janet Staiger ja Tom Schantz. Teorian lisäksi laitoksella opetetaan käytännössä elokuvan ja televisiosarjojen tuotantoa. Studiohallien lavastetussa mil-

jöössä valmistuvat tulevien ammattilaisten ensimmäiset kisällityöt. Siellä harjoittelevat muiden muassa journalistiikan laitoksen opiskelijat televisiouutisten juontoja — toisaalla samassa rakennuksessa eetteriin suoltavat puhetta epäkaupallisen, tukimarkoilla toimivan radioaseman toimittajat.

Tom Schatzin peruskurssille osallistui syksyn alussa 300 opiskelijaa. Massaluennon karkoittamana päädyin lunastamaan kurssimateriaalin kirjakaupasta. Ohjelma tarjosi johdantoa niin elokuvan kuin televisionkin analyysiin, luentoja ja ryhmätöitä. Vierailijalle myönnetyllä erityisluvalla seurasin lopulta Janet Staigerin opetusta koko syksyn. Opiskelijoita oli parikymmentä, osa tohtoriopiskelijoita, jotka pitivät omiakin kursseja. Keskustelu oli teoreettista, lukemisto samoin. Kurssin teemat tulivat suoraan Staigerin meneillään olevasta tutkimuksesta, joka käsittelee amerikkalaisen elokuvan historiaa ja Hollywoodin studiosysteemin kehitystä. Tunneilla keskusteltiin vilkkaasti yhdessä katsotuista elokuvista, pidetyn vetäjän piirtämien juonikarttojen opastuksella. Hämmästyttävintä oli, että jokunen paikallisista opiskelijoista ei koskaan ollut nähnyt *Psychoa*. Staiger piti syksyn aikana kurssin myös kulttielokuvista.

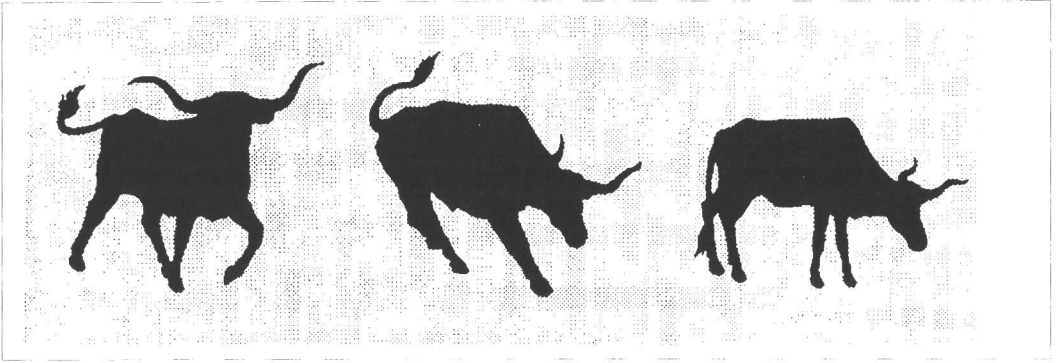
Professorien ja opiskelijoiden suhteet vaikuttavat välitömiltä, edistyneimmät opiskelijat saavat ilmiselvästi jatkuvaa tukea ja rohkaisua, kopiaita jaetaan suoraan omista primääriaineistoista. Laitoksen tutkijoilla ja opiskelijoilla

on yhteinen, kahdesti vuodessa ilmestyvä, elokuvahistoriaan keskittyvä joutaali *The Velvet Light Trap*. Sen sivuilla esiintyvät rinta rinnan niin elokuvatukijat kuin edistyneemmät opiskelijatkin.

Elokuvaopiskelijoille on tarjolla mittava audiovisuaalinen kirjasto lukuisine katselupaikkoineen. Kurssilla nähtyjä elokuvia saa lainaksi laitoksen omasta av-laboratoriosta. Opiskeluun innoittaa sekin, että sikäläiset professorit ovat aktiivisia vaikuttajia omalla alueellaan, esimerkiksi Tom Schatz toimittaa University of Texas Pressin elokuvaa käsittelevä julkaisusarjaa ja juontaa paikalliskanavalla elokuvataidetta käsittelevää ohjelmaa.

Vierailijan huomio kiinnittyy erityisesti vähemmistöistä tehtyyn tutkimukseen, elokuvatutkimuksessa stereotyyppisten kuvien analyysiin. Rotukysymys on aina ollut tärkeä osa Teksasin yliopiston historiaa. Entisessä opiskelijaradikalismien kehossa lokakuussa vierailut presidentti Bill Clinton asetti siksi sanansa tarkoin pyytäänsä ymmärrystä afroamerikkalaisen väestön taistelulle. Meksikolainen kulttuuri on sekin läsnä kaikkialla, ennen muuta siirtotyöläisissä, musiikissa ja ruuassa. Elokuvalaitoksen ja muiden tahojen yhteistyönä tarjottiin syksyllä muun muassa setti meksikolaisten naisohjaajien elokuvia vuosilta 1937-1992.

Opiskelutahti yliopistossa on hämmästyttävän tiukka — toisaalta opiskelija maksaa erikseen jokaisesta suorittamastaan opintoviikosta. Opiskelukustannuksiin on li-

Yliopiston maskotti: Longhorn.

säksi luettava lukukausimak-
sut ja kurssimateriaali. Vaika-
ka opiskelu Texasin yliopis-
tossa on verrattain edullista
muihin valtion yliopistoihin
verrattuna, opiskelija on aina
taloudellisesti tiukilla. Lu-
kukauden alussa kirjaston
ala-aula täyttyy opintolainoja
anovien opiskelijoiden jonoista.
Pennivenytyksen vastineeksi
opetuksen taso on kuitenkin
korkea ja opettajien itsekriittisyyttä
vaalitaan jatkuvalla seurannalla.

Ilmasto on Austinissa
suopea ja halvassakin asun-
nossa voi suurimman osan
vuotta elää siedettävästi.
Ruoan hinta on vain puolet
Suomen hintatasosta ja opis-
kelijoille bussilla kulkeminen
on ilmaista. Vilkas jazzin ja
bluesin värittävä musiikki-
kielämä kaupungin 6. kadulla,
elokuvat, suojatut uimarannat
ja vilkas seuraelämä tuovat
lepoa ankaraan opiskelutahtiin.
Opiskelun väliajoilla voi istahtaa
johonkin yliopistoalueen liepeillä
olevista puistoista. Teksasin
yliopisto koostuu kiinteästi toisiinsa
yhteydessä olevista 120
rakennuksesta, joukossaan
yliopiston symbolina toimiva

tornirakennus (The Tower).
Vieras ihmettelee puistojen
tuhansia kesyjä oravia ja
jalasbaarien suhteettoman
kallista kahvikuppusta.

Opiskelijalle on ilmaisa-
jaossa joka viikko paksu, poliittisesti
sitoutumaton kulttuurilehti,
jossa kerrotaan menomestastat
ja arvioidaan uusimmat elokuvat.
Joka päivä ilmestyy kampukselle
opiskelijoiden toimittama *The
Daily Texan*, jossa käydään
kiivasta väittelyä esimerkiksi
pakollisista, vähemmistöjen
asemaa koskevista yleisopin-
noista tai vaaditaan yliopisto-
tojohton edustajan eroa lahjoituksia
jakaneen yrityksen johtokunnasta.
American-Austin-Stateman puolestaan
on alueellaan suhteellisen liberaali
ja journalistisesti korkeatasoinen
maksullinen sanomalehti.

Texasin yliopistossa Austinissa
alkanut tutkijavierailuni jatkuu
Suomessa paitsi televisiotuotantoa
käsittelevän väitöskirjahankkeen
ja siihen liittyvän yhteistyön myötä,
myös kirjallisuuden ja televisiosarjojen
välityksellä. Jane Feuerin
uusin kirja, *Seeing Through the
Eighties. Tel-*

elevision and Reaganism (1995)
palauttaa minut keskelle dynaamista,
alati touhuavaa yhdysvaltalaisista
yliopistoyhteisöä ja sen ehdottomuutta.
Superväkivaltainen teeveesarja
Texas Rangers tuntuu oudon kotoisalta,
välitän siitä ambivalentisti. En
siksikään malta olla lainaamatta:
"Amerikka muodostaa jättiläismäisen
hologrammin sikäli, että kokonaisuutta
koskeva informaatio sisältyy täydellisenä
kuhunkin yksittäiseen osaan"
(Jean Baudrillard: *Amerikka*).

Iiris Ruoho

Tampereen yliopisto,
tiedotusopin laitos

E-mail osoitteita

University of Texas at Austin:
<http://www.utexas.edu>

Austin Film Society:
AustinFilm@mail.utexas.edu